

12. Li H.-t., Tang J.-l., Qiao J. China's declining fertility rate // BMJ. 2024. Vol. 385. P. 1218.

13. Pang X., Xue H., Xiao F. The Impact of the "Double Reduction" Policy on the Participation and Expenditure of Students' Families on Off-campus Tutoring // Journal of East China Normal University (Educational Sciences). 2025. Vol. 43, No. 1. P. 17.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-561-0-19>

Яструбська О. В.

ORCID: 0009-0004-0084-3419

*асистент кафедри прикладної лінгвістики,
здобувач вищої освіти третього (доктор філософії) рівня
спеціальність СІ «Економіка та міжнародні економічні відносини»
Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ УНІВЕРСИТЕТІВ КИТАЮ ТА ЧИННИКИ ВПЛИВУ

Ключові слова: академічна мобільність, міжнародна співпраця, університет.

В епоху глобальних викликів та мінливих геополітичних змін співпраця у сфері вищої освіти відіграє вирішальну роль у сприянні взаєморозумінню та вирішенню спільних проблем, пов'язаних з інноваціями, стабільністю та глобальним управлінням. Зміна клімату, продовольча нестабільність та геополітична напруга, що посилюються далекосяжними наслідками диджиталізації та штучного інтелекту, підкреслюють необхідність спільних рішень. Вища освіта, як каталізатор досліджень та інновацій, відіграє ключову роль у сприянні міжнародній співпраці для вирішення цих нагальних проблем. Між-університетська транскордонна співпраця може слугувати мостом для вирішення глобальних викликів та сприяння взаєморозумінню.

З економічної точки зору академічна мобільність є вигідною для країни-реципієнта. Адже це насамперед залучення інвестицій у національну систему вищої освіти, її розвиток. Однак це не завжди має «лінійний характер». Доказом нестандартного підходу до організування міжнародної співпраці та програм академічної мобільності може слугувати Китай. Власне на його досвіді ми хочемо зосередити нашу увагу.

Ще в далекому 1978 році, коли китайська економіка перебувала в стані пошуку шляхів становлення, в країні була заснована Китайська рада стипендій, уповноважена Державною радою Китаю. На сьогодні це некомерційна організація Міністерства освіти Китаю, яка пропонує допомогу в міжнародному академічному співробітництві з Китаєм та діє як основний канал, через який китайський уряд надає стипендії. Вона виділяє та координує понад 51 000 стипендій для іноземних студентів на навчання в Китаї і на даний час є однією з найбільших організацій з управління стипендіями у світі. Місія Китайської ради стипендій (China Scholarship Council-CSC) полягає в тому, щоб «надавати фінансову допомогу та послуги підтримки іноземним студентам у Китаї»[1].

З метою зміцнення обміну та співпраці з українськими університетами Державна стипендіальна рада Китаю схвалила шість освітніх програм обміну та співпраці для сприяння розвитку освіти між двома країнами. Шість програм співробітництва представляють сприяння міжнародній співпраці та навчальним програмам з Україною та іншими країнами: програму навчання для фахівців, які виїжджають до України та інших країн, програму розвитку мистецтва та спорту в Україні та інших країнах, програму короткострокового обміну експертами та науковцями, які виїжджають до України та інших країн, стипендії для співпраці з Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» та українську програму обміну стипендіями[2].

Враховуючи те, що Китай позиціонує себе другою за величиною економікою світу, здобуття освіти в його університетах дозволяє стати частиною країни, що стрімко розвивається. Водночас успішне завершення навчання розширяє можливості працевлаштування, а також дає змогу познайомитися з іншою культурою.

Варто зазначити, що партнерство між Китаєм і ЄС у сфері вищої освіти переживає період спаду. Так, мобільність студентів, яка є основою академічних обмінів між ЄС і Китаєм, зменшилася через зростання політичної чутливості та обмежувальну політику обох сторін. Це обмежило можливості культурного обміну та розвитку транснаціональних академічних мереж. Одночасно політичний контроль спільних освітніх проєктів позначився на скороченні інституційної взаємодії. Прагнення до взаємної вигоди і одночасний захист національних та інституційних інтересів породжують внутрішню напругу, що спостерігається при формуванні спільних проєктів та програм. ЄС намагається знайти баланс між відкритістю до співпраці та зростаючими занепокоєннями щодо безпеки знань та узгодження цінностей. Прагнення Китаю до самозабезпечення в галузях наукових і

технологічних інновацій породжують конкурентні мотиви для співпраці – наукові, економічні та політичні.

На сьогодні Європейські інституції часто сприймають китайські як такі, що знаходяться під сильним впливом політичного контролю. Сутність суперечливості поглядів на співпрацю сторін взаємодії полягає насамперед у різних моделях побудови системи науково-освітньої діяльності. Нецентралізована структура ЄС надає окремим університетам значну автономію в міжнародному співробітництві, і як результат науково-освітні установи намагаються узгодити свою діяльність із більш широкою національною та регіональною політикою. Водночас централізована структура Китаю забезпечує єдину стратегічну концепцію, встановлюючи обмежувальні заходи контролю, що обмежують гнучкість, необхідну для ефективної глобальної взаємодії. Відмінності у підходах до організування моделей призводять до операційних розбіжностей[3].

Отже, міжнародна співпраця університетів перебуває під впливом низки чинників: економічних, політичних, соціальних і наукові аспекти в плані ефективності співпраці сторін взаємодії залежать від узгодженості домінант. В цьому ж руслі відбувається формування міжнародної співпраці освітньої складової.

Література:

1. Study in China. URL: <https://chinascholarshipcouncil.com/>
2. China Scholarship Council. (2024). Information Platform for National Scholarship Programs. Retrieved from: <https://sa.csc.edu.cn/student/>
3. Cai Yuzhuo, Pinna, C., & van der Wende, M. (2025). Rethinking EU-China higher education cooperation in a dynamic global environment. *Journal of Studies in International Education*, 29(2), 167–176. <https://doi.org/10.1177/10283153251316930>